

Marjatta

TAIDETEOS

Heikki W. Virolainen: *Marjatta*

1965, maalattu puu, tammi,

korkeus 238 cm,

Ateneumin taidemuseo

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto / Jouko Könönen

TEHTÄVÄ (KU)

Primitiivinen ihmiseläin – veistos savesta

Puuveistokset tuovat mieleen alkuperäiskansojen taiteen eli niin sanotun primitiivisen taiteen. Siinä käytetään paljon ornamentteja eli koristekuvioita sekä monenlaisia merkkejä. Primitiiviset veistokset tehdään usein luonnonmateriaaleista, puusta, kivistä, savesta tai muusta saatavilla olevasta materiaalista.

Primitiivinen taide on usein yhteisöllisen tai uskonnollisen tarpeen synnyttämää. Sen on ajateltu sisältävän runsaasti maagisia ja mytologisia aineksia. Yksi primitiivisen taiteen muoto on yhdistellä ihmisen ja eläimen piirteitä.

► Tutustu alkuperäiskansojen kulttuureihin, esimerkiksi saamelaiseen, afrikkalaiseen ja aboriginaalien taiteeseen.

► Tee primitiivinen ihmiseläinveistos savesta. Mytologisia aineksia saat suoraan Kalevalasta. Kiinnitä huomiota muotoihin, kuvioihin ja väreihin. Maalaa veistos symbolein ja ornamentein.

TEHTÄVÄ (KU)

Pukujen juhlaa – kankaanpainantaa ja mallipiirustusta

► Marjatan pojasta kruunattiin Karjalan kuningas ja Pohjolan valtias. Suunnittele ja toteuta juhla- tai edustusasu tämän päivän kuningattarelle tai prinssille. Suunnittele kankaan kuviointi ja puvun malli, tee mallipiirustus. Toteuta puvun kangas kankaanpainantatekniikalla. Ompele kankaasta itsellesi sopiva puku tai tee miniatyyri-versio. Jos kankaanpainantaa ei ole mahdollisuutta, voit tehdä pukumallin piirtäen.

Lisätietoa kankaanpainannasta ja pukuhistoriasta saat [Taideteollisen korkeakoulun](#) sivuilta, [Peda.net](#) – sivuilta tai [Joensuun yliopiston](#) sivuilta.

[Linkit: <http://www.uiah.fi/virtu/materiaalit/kankaanpainanta/index.html>,
<http://www.peda.net/veraja/perho/ya/aineet/tekst/puku>,
<http://cc.joensuu.fi/~marantan/puku/pukuhistoria.htm>]

TEHTÄVÄ (ÄI)Tarinankerronnan monta kieltä – kirjoita kuvasta

Katso Wirolaisen Marjatta-aihetta ja kirjoita muistiin veistoksesta syntyneitä tulkintojasi.

► Kirjoita muutaman lauseen kuvaus jokaisesta kuvasta erikseen. Lue sitten tarkasti Kalevalan [runo 50](#) ja katso veistosta uudelleen. Muuttiko runon lukeminen tulkintaasi? Kirjoita jatkoa edellisille ajatuksillesi. Pohdi yhdessä pariisi kanssa eroja kuvan ja tekstin tarjoaman tiedon välillä. Lukekaa toisillenne kirjoittamanne kuvaukset ja verratkaa niitä. Oliko tulkinnoissanne eroja? Miten ja minkälaista tietoa kuva välittää, entä teksti? Miten ne eroavat toisistaan ilmaisun välineinä?

[Linkki SKS:n sivuille Kalevalaan: <http://www.finlit.fi/kalevala/index.php?m=1&s=13&l=1>]

TAIDETEOS**Eemil Halonen: *Marjatta***

1916, puuveistos, korkeus 162 cm,

Ateneumin taidemuseo

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto / Hannu Pakarinen

TEHTÄVÄ (KU)Marjatan iholla – croquis-piirustus

Eemil Halonen keskittyi Kalevala-veistoksissaan naishahmoihin. Tämä Marjattaa ja lasta kuvaava veistos on luonnollisen kokoinen lepästä veistetty hahmo.

► Valitkaa yksi oppilaista malliksi seisomaan tai istumaan keskelle luokkaa. Piirtäkää hänestä nopeita luonnoksia (croquis-piirustuksia) eri puolilta. Mieti, miten saat piirtämiisi hahmoihin ja erityisesti vaatteisiin materiaalin tunnun. Voitte vaihtaa mallia ja tehdä piirroksen toisesta oppilaasta.

TEHTÄVÄ (KU)Luonnoksesta veistokseksi – työ savesta

► Katso *Marjatta*-veistoksen kolmea kuvaa. Mitä kuvanveistäjä Eemil Halonen on pyrkinyt *Marjatta*-veistoksessaan kuvaamaan? Millaisia tunteita veistos sinussa herättää?

► Tee savesta muovaamalla veistos ihmisestä. Voit tehdä veistokseen rungon rautalangasta tai kanaverkon palasista. Mieti, missä tunnetilassa haluaisit veistoksesi esittää. Miten saat tunnetilan näkyviin? Malli on lähellä, jos haluat tarkastaa asentoa tai yksityiskohtaa. Kiinnitä huomiota myös pinnan käsittelyyn.

TEHTÄVÄ (KU)Marjatta kurkistaa uuteen aikaan – sekatekniikka

Marjatan lapsen neitseellinen sikiäminen voidaan yhdistää kristinuskon mytologiaan Neitsyt Mariasta ja Jeesus-lapsesta. Marjatan tarina kertoo, kuinka kristinusko sulautui suomalaisen muinaisuskon pakanalliseen kulttuuriin. Kalevalassa Marjatan tarina kuvaa uuden ajan alkua, vanhan väistymistä uuden tieltä.

► Tehtävänäsi on kuvata, millainen uusi aika ja tulevaisuus odottaa nyky-Marjattaa tänään. Tee kuva sekatekniikalla tulevaisuudesta Marjatan silmin.

TEHTÄVÄ (Äi)

Jotain vanhaa ja jotain uutta – kansanuskon ja kristinuskon aineksia Kalevalassa ja nykymaailmassa

Marjatan hahmoa on verrattu kristinuskon Neitsyt Mariaan, ja hänen poikansa ajatellaan symboloivan uuden ajan alkua. Kalevalan viimeisessä runossa Marjatan poika kastetaan Karjalan kuninkaaksi, ja syrjäytetty Väinämöinen purjehtii pois vaskisessa veneessä. Väinämöisen lähtöä on pidetty kuvauksena siitä, kuinka vanhat suomalaiset uskomukset väistyvät kristinuskon tieltä.

Todellisuudessa suomalaisten vanha kansanuskonto ei vaihtunut kristinuskoon yhtäkkiä, vaan muinaisusko ja kristinusko elivät pitkään rinnakkain, toisiinsa kietoutuneina. Myös suomalaisissa kansanrunoissa näkyy eri-ikäisiä aineksia sekä kansanuskosta että kristinuskosta.

► Lue Kalevalan [4. runosta](#) säkeet 1–38, joissa Väinämöinen kosii Ainoa ja saa kieltävän vastauksen. Mitä kristinuskoon viittaavaa huomaat katkelmassa?

► Lue Kalevalan [14. runosta](#) säkeet 1–50, joissa Lemminkäinen valmistautuu uudelleen pyydystämään hiiden hirveä. Mitä viittauksia vanhaan suomalaiseen kansanuskoon löydät?

► Pohdi, onko suomalaisesta kansanuskosta säilynyt jotakin näihin päiviin saakka. Tiedätkö joitakin yhä käytössä olevia tapoja tai sanontoja, joiden juuret ovat muinaisissa uskomuksissa? Entä onko suomalaisten suhteessa luontoon vielä jotain kansanuskoon liittyvää?

[Linkit SKS:n sivuille Kalevalaan: 4. runo, <http://www.finlit.fi/kalevala/index.php?m=1&s=70&l=1>, 14. runo, <http://www.finlit.fi/kalevala/index.php?m=1&s=60&l=1>]